

ИЗ ЖИВОТА НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ Стара загора

На 8 септември – празник на параклиса "Рождество на Пресвета Богородица" на Богородична стъпка, 54 съюзни членове от ТСО Стара Загора и Чирпан проведоха поход и присъстваха на християнското честване.

Местността "Богородична стъпка" е разположена на един от хълмовете на Сърнена Средна гора край Старозагорски минерални бани. Известно е, че около мястото се излъчва силна енергия, която се равнява на тази от Рупите и Кръстова гора. На скалата има образуване подобно на огромна човешка стъпка. Край него преди 3 години е построен параклисът. Според легендата оттук преди много години са минали римляни, които са измъчвали християнин. Света Богородица се трогнала от силата на вярата му и се притекла на помощ. Спуснала се с Младенеца на ръце и стъпила върху скалата. Така се образувало корито, в което изкъпала малкия Иисус. Дори в най-голямата суша в "стъпката" има вода. На скалата са изрисувани иконите на Света Богородица и Иисус, а пред тях са поставени свещници. Миряни от цялата страна идват, за да запалят свещичка в параклиса и да се помолят на Божията майка. За осъществяването на мероприятиято беше осигурен автобус от спонсор.

Добрич

Преживени мигове в Троянския Балкан

Рано сутринта на втори септември група от 20 души от добричката териториална организация на сляпо-глухите пристигнахме в почивна станция "Релакс" в Шипковски минерални бани. Бяхме възхитени от посрещането на управителя – Велизар Хинков, който е един слънчев, усмихнат човек. Стаите грееха от чистота. В стола, в който се хранехме ежедневно, обслужването също бе отлично. Храната бе превъзходна. По вкусови качества по нищо не се отличаваше от домашно приготвената. Село Шипково е разположено в Троянския Балкан. В близост до почивната станция има много забележителности. Всеки ден посещавахме различни места. Още в първия ден, след направената обширна разходка, си набелязахме местата, които желаем да посетим. Едновременно си провеждахме и процедурите в близките минерални бани. Възползвахме се и от лечебните извори, които са четири на брой. През свободното време се наслаждавахме на природните дадености и чистия кристален въздух. Посетихме панаира в Троян, Троянския манастир, фабриката за керамика ръчна изработка и др. Вечерите ни минаваха също интересно. Организирахме си вечери на хумора, на поезията, отпразнувахме и Деня на Съединението с тържествена вечеря. Почерпихме се и за десетгодишнината на младото семейство Илия, Станислава и малката Габи от Добрич. Запознахме се с наши съсъдбеници от Сопот, Карлово, Горна Оряховица, Плевен, Каварна и др. Преброените дни минават бързо и неусетно. Отпочинали и щастливи се прибрахме отново в родния град, като си обещахме догодина отново да посетим почивната станция на слепите в Шипковски минерални бани. Благодарим от сърце на персонала и на управителя на „Релакс”, като им пожелаваме много здраве и

все така по бащински да посрещат и изпращат своите гости!

Калинка КОВАЧЕВА

Гости от Силистра в "ХобиСклуб"

Група от 20 човека от Силистра посети своите приятели от "ХобиСклуб" Добрич. Целта на посещението беше да се изрази почит към паметта на падналите герои по време на събитията за присъединяването на Южна Добруджа към майка България през 1940 година.

На вълнуващата среща поканихме краеведа Веселина Малчева. Присъстващите бяха впечатлени от разказа ѝ за епичните боеве при Тутракан, храбрия подвиг на генерал Иван Колев и за кръвопролитните боеве и събития от 1940 г., когато е сключен Крайовският договор.

Преселниците от силистренския край и до днес разказват с мъка и сълзи за тези страшни дни.

Небезизвестният акордеонист Стоян Дечев разведри обстановката с китка добруджански песни, с което провокира и перфектната певческа група от Силистра да изпълни най-хубавите и мелодични добруджански песни.

Красимира Георгиева - директор на фондация "Съпричастие" Силистра, подари на "ХобиСклуб" цветно пано.

За отбелязване е, че и двете организации са членове на НАСО (Националния алианс за социална отговорност).

Иван ТОДОРОВ

София

Пълноценен отдих

В горещите августовски дни членовете от РСО София изкараха чудесни, запомнящи се дни в станция "Релакс".

Извисила триетажната си снага над бълбукаща рекичка, станцията бе приютила своите гости от ССБ, а те са ежегодни посетители, привлечени от красивата природа и от дружелюбното и хубаво отношение. Ръководството и персоналът, както и през предишните години, отдадоха всичко от себе си за спокойния и приятен отдих на почиващите. Обслужването в столовата бе от млади хора, които с невероятна сръчност и бързина изпълняваха своите задължения и удовлетворяваха желанията на гостите си. За вкусната храна, за точността, за бързото и вежливо обслужване им благодарим от сърце! По време на пребиваването ни на територията на почивната станция се проведе запомнящо се тържество по случай празника на минералната вода. От кметството на село Шипково бе организирана музикална програма с изяви на танцови състави, с изобилие от изпълнения на български песни, танци и хора.

Откриването бе тържествено и по български обичай - с менче с вода, погача и освещаване на празненството с пожелания за здраве, развитие и добруване на това благодатно кътче. Присъстваха много хора от селото и гости на Шипковски минерални бани. Оркестър, певци и танцьори през целия ден се грижеха за доброто настроение на присъстващите. Водещата на празненството проведе игри с деца, имаше спонтанни прояви на веселото множество и всички изяви се подобаващо получиха

награди.

Песни, танци, хора, детски игри, настроение – това беше празникът за жителите и гостите на Шипково. Денят премина при чудесна организация и внесе много живот, разнообрази почиващите и местните хора, и беше един чудесен празник, с който бе отбелязан стогодишният юбилей на шипковската минерална вода.

Нашите съюзни членове споделиха прекрасните си впечатления от почивната база, лечението и от всичко това, което ги зареди задълго с положителна енергия. Бяхме щастливи, че можахме да споделим хубавите мигове, емоциите и настроението на шипковени. От сърце им желаем да са все така гостоприемни и да ни посрещат в това китно кътче на България.

Невероятна природа, хубава кухня, чудесно обслужване и един хубав ден, който ще остави у нас траен и запомнящ се спомен!

Докосната от природата на Шипково, наша членка спонтанно написа малко стихче, като израз на връхлетелите я чувства.

За курорта Шипково може да се говори и пише много. Шипково е курорт с традиции и бъдеще. Закътано във Васильовската планина, разположено в северните склонове на Средна Стара планина, извисява китна снага село Шипково.

На неговата територия се намират естествени минерални извори. За основоположник на балнеолечението в Шипково се счита предприемчивият и пословичен със своето трудолюбие Кино Пеловски.

През далечната 1912 г. той направил 5 чибура (плитки дървени елипсовидни каци), които изпълнявали ролята на вани. Първоначално къпането ставало на открито. Бързо се разнесла славата на Шипковските минерални извори. Потокът от болни, идващи за лечение, възседнали коне и каруци, не стихвал, растял. Предприемчивият дядо Кино построил частна баня и хотел с двадесет места. След време къпането започнало да става на закрито в циментови корита. Водата се носела с кобилици, с каруци, а по-късно се използвали така наречените "пакомици" – надлъжно сковани дъски, които играели ролята на тръбопровод. Бил построен и малък басейн. По-заможните шипковени започват строителство на вили с търговска цел в района на баните в периода 1932-1934 г. През следващите десетилетия се появяват обществена минерална баня с басейн, почивни станции, вили, магазини, ресторанти, кино, поликлиника с физиотерапевтичен блок и др.

Курортът Шипковски минерални бани е един от най-старите и известни курорти в България. Намира се на два километра от центъра на селото. Той е известен със своите лековити минерални води. Тук е единственото действащо находище на сулфато-калциева вода в България. На територията на Шипково има няколко сондажа и минерални извори, които са различни по състав и предназначение.

В центъра на курорта има чешма, от която текат четири вида води, подходящи за различните заболявания. Събрани са на едно място за по-голямо удобство.

В курорта има и открити басейни. Някои от тях са с топла минерална вода, която се отразява добре и облекчава някои заболявания. Водата на отделни извори е с температура 18 до 35 градуса и е с доказани лечебни качества.

Възможностите, които предоставя този чудесен комплекс, са балнеолечение, лов, риболов, колоездене и др. Това го прави едно чудесно кътче от България, където се съчетават едновременно лечението и развлечението. Почиващите от РСО София към ССБ изкараха една чудесна почивка, вдишвайки кристалния въздух от величествено извисилите се ели около станцията и ползвайки процедури и минерални вани в банята.

С всеотдайни грижи към всеки, с много топлина и ангажираност към задачите и проблемите, с огромна заслуга за организирането на екскурзия до Крушунските водопади – райско кътче в България, г-жа Надя Томбушева направи почивката на членовете от ССБ незабравима.

Стефка ДИМИТРОВА

Пет години дует "Настроение"

Всичко започна на 10 октомври 2007 година. На сцената на кино "Гео Милев" в град Пловдив се появи един музикален дует, който искаше да пее за хората в залата и тяхното добро настроение.

Така започна осъществяването на една наша голяма мечта.

След няколкократно прескачане от група в група аз - Кирил Дамянов, и моята половинка Димка Дамянова решихме да си направим семеен дует и да се захванем сериозно с пеене.

Спомням си лятото на 2007.

По това време тъкмо бях почнал да карам компютърни курсове и усещах, че това ще бъде моят най-голям помощник по пътя на музиката. Няма да забравя обаче първия човек, който ни подаде ръка. Това беше Илия Кърджанов. Той ни намери първите синбеци, с които започна музикалната ни кариера. Връщам се в онези години, защото тогава с Димето мечтаехме да направим нещо самостоятелно.

Знаехме какво искаме, но колко трудно ще ни бъде - никога не сме предполагали. Не ни притесняваше самото пеене, а това откъде да намерим музикалните съпроводи. Само аз си знам какво ми е струвал всеки един синбек. Преди синбеците беше старата китара от един магазин за втора употреба. С нея изкарахме няколко участия, от които тя, милата, ни донесе второ място от фестивала за градска песен в Пловдив, златен медал в Перник и още две-три призови места. Добрата стара китара, кога настроена, кога разстроена, ни помагаше да вървим напред и да се утвърждаваме като дует.

Спомням си как на един благотворителен обяд в жилищен район "Тракия" в бързината бях забравил да я взема и когато ни помолиха да попеем, малко се попритесних. Жена ми ме хвана за ръката, излязохме пред хората и като изпяхме италианската канцонета "Санта Лучия", разбрах, че няма нищо страшно. Тогава Димето се показва по-голяма куражлийка от мене, въпреки че след това често се притесняваше преди да се качим на сцената. И до днес сценичната треска не я е оставила. Но пък тя е душата и гласът на дует "Настроение". Аз я допълвам с каквото мога. Освен да пея заедно с нея, задачата ми е да намирам синбеци, да търся контакти с организатори и хора, които могат да ни помогнат със средства. Уреждам всичко необходимо около изявиите ни. Един вид аз съм неформален импресарио на дуета. Димето от своя страна гледа да се грижи доколкото може за нашия стайлинг. Леле, каква дума! Стайлинг! Означавало дрехи, прически, с две думи - външен вид. Хората, които ни познават и знаят, че сме незрящи, се чудят как се справяме. "Тайна, майна" - както казва един познат. Как!? С много мъки и мерак, разбира се!

Миналата година пяхме на "Листопад на спомените" във Варна. Класираха ни за вечерния гала концерт и от мерак решихме да останем на него. Групата, с която пяхме преди дуетната ни изява, си тръгна и ние останахме сами. Какво чудо беше не е за разправяне! Как сме се прибрали в Пловдив - изобщо не ме питайте! Но всичко това бледнее пред 5-те минути на подиума сред звезди като Мими Николова и Мими Иванова, Развигор Попов и Кирил Аспарухов.

През изминалите пет години имаме хиляди такива истории. Обиколихме страната надлъж и нашир. Пяхме на какви ли не сцени. От задимени стаички на пенсионерски клубове до супер модерни зали, оборудвани по последна дума на техниката. В паметта ми обаче се е запечатил най-страхотната картина от досегашното ни музикално пътешествие, когато двамата с Димето на един от пловдивските стадиони пред може би над 2500 души изпяхме хитовите парчета "Без правила" и "Елате ни на гости". Докато подавахме микрофоните на водещия програмата, чувах маса народ да скандира – "Още, още". Мисля, че докато сме живи, няма да забравим този миг. И нещо друго няма да забравим. Отивахме в Асеновград да пеем на Араповския манастир. Вървим по перона на гарата и си говорим за наши си работи. В един момент се чува глас на жена : "Извинявайте, може ли за малко!".

Спряхме се и зачакахме да чуем какво иска госпожата. Тя се приближи до нас и рече: "Аз съм ви слушала как пеете и ви се възхищавам на това, което правите!". И поднесе на Димето стрък полско

цвете.

Сега вече получаваме букети, грамоти, плакети. Плащат ни да пеем, но повярвайте ми, онези срещи с непознати хора, които те спират, за да те поздравят, никога не се забравят. Тук-там се намират и такива, които се опитват да ни правят мръсни номера. Пречат ни по един или друг начин да си вършим работата и най-вече това, което правим с много любов. Може би в думата "любов" се крие разликата между нас и тях. Честно казано, не ги разбирам! Според нас има място за всички под слънцето. Дует "Настроение" си е намерил своето място. Грижи се за него и се стреми да го представи пред хората в най-добрата му светлина. Всеки, който е дошъл в залата или на площада, за да ни чуе, има право да получи най-доброто. И затова ние сме длъжни да се раздаваме докрай за нашите фенове.

В репертоара ни има песни от различни музикални жанрове. Някои известни, други не толкова, но и едните, и другите са ни еднакво скъпи и близки на сърцето и душата. Обичаме си ги като наши! Независимо че са написани от други хора за други изпълнители, имам чувството, че са сътворени специално за нашия дует. Като хванеш "Елате ни на гости", "Трендафилът мирише", "Музика и любов", "Стари мой приятелю", "Колко много те обичам", "Мое щастие", преминеш през "Чуй ме, Дилмано" и "Без правила" и стигнеш до "Болярка", "В градина мома седеше" и "Рипни, Калинке" - всичките са наситени с много емоция и страст, и може би някакъв космически заряд. Текстове им са толкова истински и така ни грабват със своята жизнерадост, че просто няма как да не ги запееш. А когато усетиш радостта в очите на публиката, щастието наистина е пълно.

Сега от позицията на натрупания опит виждаме колко много трябва да сме напред с материала. Дует "Настроение" има изграден облик и затова ние с всички сили се стремим да поддържаме това ниво, за да бъдем винаги на висота. В днешните кризисни времена е доста трудно, но не е невъзможно. Нали е казано – искаш ли нещо много силно - рано или късно то ще се случи! Както преди пет години в Пловдив се случи раждането на дует "Настроение"!

Кирил ДАМЯНОВ

ИНТЕРВЮ Искам да радвам всички българи

С Радослав ЗЛАТАНОВ разговаря Димитрина МИХАЙЛОВА

Едва ли има човек, който да не се почувства горд със спортния успех на свой сънародник, особено когато този спортист е донесъл на страната си медал. При страхотна конкуренция в надпреварата на параолимпийските игри, които се проведеха в Лондон през август 2012 г., Радослав Златанов ни зарадва с бронзов медал в дисциплината скок на дължина с постижение от 6 м и 81 см. Освен медала той зае и престижното шесто място в бягането на сто метра.

Роден е през 1987 година във Велико Търново. До 6-и клас учи в масово училище в родния си град, а после поради намаляване на зрението се премества в училището за деца с нарушено зрение в София, където завършва средното си образование. Сега е студент последна година в Националната спортна академия -треньорски профил. Радослав е с остатъчно зрение и това му дава възможност да се справя безпроблемно и както виждаме изключително успешно в тренировките и състезанията.

- Как започнахте да се занимавате със спорт?

- Всичко стана благодарение на моя учител по физическо възпитание – Дейвис Виделов.

- Към кой спортен клуб тренирате?

- Отначало тренирах в "Локомотив" София, а сега като студент в спортния клуб на академията.

- Кой е Вашият треньор?

- Пак моят учител ме запозна с треньора ми - това е Георги Недев.

- Кои са Вашите дисциплини?

- Състезавам се в бяганията на сто и двеста метра, а също така и на скок на дължина.

- На Вас се разчиташе да се представите по-добре в бягането на сто метра, а то се получи, че взехте медал на скока. Според Вас каква е причината?

- Случи се така, че в двете дисциплини финалите бяха с разлика само 4 часа. При скока аз получих травма и за толкова кратко време не можах да се възстановя. Тръгнах добре, но после болката си каза думата и аз останах на шесто място с резултат от 11.25 секунди. Съжалявам, че двата финала се случиха в един ден, защото в бягането на сто метра до седемдесетия метър бях втори. Това явно не е само мой проблем. Предстои конференция, на която се очаква да се вземе решение, с което да не се разрешава участието на един състезател в два финала в един и същи ден.

- Как мина подготовката Ви за параолимпиадата?

- Мина много добре. Имахме доста лагери - зимата в София, януари и февруари турнири в чужбина, после имахме лагери в Приморско, в "Спортпалас" Варна. Мога да кажа, че не само аз, но и всички останали сме много доволни от това, което направи за нас държавата, за да можем добре да се подготвим и да представим подобаващо нашата страна. Наистина и правителството, и министърът на спорта г-н Свилен Нейков ни осигуриха страхотната възможност да се подготвим и да се представим добре. Мисля, че при завръщането ни от Лондон зарадвахме всички българи с нашите постижения.

- Кой Ви беше най-сериозният конкурент при бяганията?

- В бягането на сто метра ирландският състезател е от страхотна класа. Той дава такива резултати, каквито дават и здравите хора. На скока се вижда пък колко са силни кубинците. Съвсем смело мога да кажа, че конкуренцията беше много сериозна.

- За пръв път ли участвате на параолимпиада?

- Не, за втори път. За пръв път участвах през 2008 година в Пекин, където се класирах, както и този път, на шесто място в бягането на сто метра.

- Участвал ли сте и в други световни и европейски състезания?

- Да, участвал съм. Имам медали от доста други състезания. Като последното беше състезанието преди олимпиадата. То се проведе в Холандия. На него участвах в дисциплините дълъг скок и бяганията на сто и двеста метра. Върнах се с два сребърни и един бронзов медали. Имам една световна титла за младежи от 2005 г. Тогава поставих и рекорд в бягането на сто метра. Моят личен рекорд е от състезание в Италия и е 10.80 сек., като се надявам да го подобря много скоро.

- А на дълъг скок колко Ви е рекордът?

- На параолимпиадата е 6.81, а личният ми рекорд е над 7 метра. При нас резултатите са много високи. Седем метра е минимумът. В света сме осем човека, които правим скокове над този резултат.

- Готвите ли се за следващо състезание и къде ще бъде то?

- В момента съм малко в почивка, защото лекувам травмата от олимпиадата, но след две-три седмици започвам подготовка за световното първенство във Франция през 2013.

- Какво си пожелавате занапред?

- Да се реализирам като треньор, но преди това да поставя много рекорди и да радвам всички българи.

КОНКУРС Световен конкурс за есе

ЕСС има удоволствието с гордост да обяви победителите от Световния конкурс за брайлово есе

"Онкио – 2012". Това състезание е световна инициатива, планирана и спонсорирана от корпорация "Онкио" и "Брайл Маиничи" - две японски фирми, активно ангажирани в популяризирането на брайловата азбука, представявани в Европа от Европейския съюз на слепите. Чрез възможността участниците да изразят значението на брайловата азбука в живота им конкурсът активно насърчава употребата на брайловото писмо.

На конкурса бяха представени общо 48 есета с изключително високо качество от 14 различни страни. За първи път журито не можа да вземе единодушно решение за голямата награда и присъди първа награда на две изключителни есета на участници от Испания.

Предлагаме на вашето внимание пълния списък на наградените за 2012 г.

Съвместна първа награда:

"Фалшиви новини" от Мария Хесус Санчес Олива и "Ролята на брайловата азбука в подобряването на участието на хора с увредено зрение в политическия, културния, социалния, икономическия и семейния живот" от Мария Хесус Каннамарес Диас Муньос.

Втори награди:

Категория "Младежи до 25 години":

"Използвайки брайл - моята история" от Виктория Д'Оливейра (Ирландия).

Категория "Възрастни над 25 години":

"Моята истина - моята брайлова азбука" от Светлана Дубровская (Русия).

Трети награди:

Категория "Младежи до 25 години":

"Брайл - обединените точки на Брайл" от Алексия Уотъл Слоун (Великобритания);

"Брайлът във възрастта на технологиите" от Сузане Халм (Германия).

Категория "Възрастни над 25 години":

"В духа на Луи Брайл" от Херман Клетън (Холандия);

"Как брайлът промени моя живот" от Фадил Мучич (Черна гора).

С похвали от ЕСС:

"Моята брайлова азбука, очите ми - живота ми" от Мирослав Синдик (Черна гора).

Наградените есета могат да бъдат изтеглени на:

<http://www.euroblind.org/projects-and-activities/activities/nr/210> или www.euroblind.org.

Информацията предостави

Кеворк КАБЗАМАЛЯН

КОНКУРС ЗА ЕСЕ Говорещата книга - моята паралелна вселена

Уважаеми читатели, публикуваме есето на Кирил Дамянов от Пловдив, спечелило второ място на конкурса "Говорещата книга - моята паралелна вселена".

Говорещата книга - моята паралелна вселена

Имам аз една мечта -

да застивам с книга във ръка.

В сънищата свои да пренасям

туй що виждат моите очи незрящи.

Книгата, тази бяла лястовица, излетяла от пещерата на нашите пра-пра отци, минала над пустини и морета, днес е тук при нас. Преобразена, оставила старата поохвеляла кожа и вече говори на чист "уиндоуски" език.

Аз съм вашата светлина в мрака – каза тя. С мене вие ще вървите, без да се страхувате от тъмнината, ще откривате нови светове.

Но ние не виждаме. Не можем да те чуваме.

Така е, но само почакайте и ще ме чуете.

И стана чудо. Заредиха се дни на неуморна работа в работилницата, наречена звукозаписно студио на слепите. Започна прехвърляне на всякакъв вид литература върху лентови носители.

Оттам те потеглиха към нас, незрящите читатели от цялата страна.

Помня първите гласове на Любен Аврамов и Иван Иванов. С тях препусках из дивата прерия, опъвах платната на пиратските кораби, обикалях земята нашир и надлъж с капитан Немо на "Наутилус".

Колко нощи съм изкарвал край лагерните огньове на бушменските племена, тръпнейки от разкъсващите слуха и нервите лъвски резове!

Гласовете от лентата ми помагаша за миг да се пренасям от един континент на друг, да премина през хилядолетната история на света и да усетя колко е силен огънят на словото. За нас, слепите, говорещите книги са втори живот. Те разкъсаха мрака и отвориха хоризонта за нови светове. Дали щяхме да сме същите сега, ако преди 50 години не се беше случило това чудо на техниката звукозаписът!? През годините той претърпя много промени в добрата посока. Тежките ролки и касети се замениха от удобните за носене дискове. Флаш плейърите са нещо невероятно - огромен обем информация в миниатюрно устройство с размерите на човешки палец. Всичко е толкова различно от онова време. Гласът, излизаш от плейъра, обаче си е все същият. Магнетичен и неподправен, той те увлича като река, понесла се към безбрежния океан на познанието. Грубата дървена лодка се е превърнала в прекрасен бял кораб. И всичко това благодарение на усилията на много хора, голяма част от които са незрящи. Те преживяват заедно със нас, читателите, болките и радостите на героите от хилядите романи и повести, записани в звукозаписното студио на Съюза на слепите в София. Помагат ни да се чувстваме пълноценни чрез информацията, която получаваме от книгите. Професионалните четци са не просто един глас. Те са нашите очи. Те са мостът между тъмнината и светлината.

Кирил ДАМЯНОВ

ЛИТЕРАТУРА За цената на свободата

Темата за свободата на духа, за свободата на действие и за нейната цена ме вълнува особено силно през последните две години.

"To be or not to be?" ("Да бъдеш или да не бъдеш?") – това е вечният Хамлетов въпрос как да постигнем хармония в живота си в реалния свят.

Да бъдеш свободен или да не бъдеш свободен?

Да бъдеш свободен сам или да не бъдеш свободен, но с някого до теб?

Да бъдеш свободен, но на каква цена?

Готови ли сме да понесем тежестта на цената на свободата?

"Свободата, Санчо, е най-висшето благо на този свят" – тези думи на Сервантес, изречени от неговия герой Дон Кихот, са се превърнали в крилата фраза, известна в цял свят.

Темата за свободата е вълнувала много световноизвестни умове.

"Личната ни вяра в свободата може да ни гарантира, че ще останем свободни."

Дуайт Айзенхауер

"Единственият истински закон е този, който води към свободата."

Ричард Бах

"Човек е свободен в момента, в който пожелае да бъде."

Волтер

"Човек се възпитава за свобода."

Георг Хегел

"Свободен е онзи, който от нищо не се бои и не разчита на нищо."

Демокрит

"Обичай свободата повече от живота!"

Лудвиг ван Бетховен

"Когато се нуждаем от другия, за да съществувам, връзката се превръща в зависимост, а когато сме зависими, не можем да избираме. А без избор няма свобода. А без свобода няма истинска любов."

Хорхе Букай

"Всяка загуба е спечелена свобода."

Венцеслав Константинов

"И ще познаете истината, и истината ще ви направи свободни."

Иисус Христос

Двама от най-великите българи - Христо Ботев и Васил Левски, за нея, за свободата, са отдали и младостта, и живота си.

Безсмъртно е прощалното писмо на Васил Левски, в което ни завещава сурово да наказваме тези, които крадат собствения си народ и да не се кланяме на тези, които държат властта и парите.

Стотици страници за свободата е изписал и Учителят Петър Дънов. Той казва: "Свободен е този, който може сам да се впряга и разпряга".

Жан-Пол Сартр пък заявява: "Човек е осъден да бъде свободен!".

Когато една личност се стреми към свободата, то тя не може да не чувства отговорността и изпитанието, на което е подложена. Свободата е не само висша ценност, но и непосилно бреме. Всички хора се стремят към нея, но някои не са достигнали зрелостта да бъдат свободни.

Никой няма право да ограничава свободата на ближния си и да го поставя в зависимост, но има парадокс - това е право на личен избор. Защото оттук тръгват две посоки - едната е изпитанието и страданието при отстояването на тази ценност, а другата е смирението и търпимостта, които създават привидно спокойствие.

Свободната мисъл не може да се окове. Човек може да е свободен и когато е силно ограничен. Пример за това е Галилео Галилей, който, излизайки от съда на Инквизицията, промълвя: "И все пак тя се върти!".

Най-силното оръжие е свободата на духа. Само силата на волята удържа победа над физическата сила.

Всеки ден животът ни поставя пред изпитания и предизвикателства, при които трябва да изразим позиция - да действаме или да останем пасивни. Да бъдеш подлец, да се примириш с грубостта, с наглостта на по-силния от тебе, да останеш роб на страха е пасивната позиция. Другият избор е да бъдеш свободна личност, която не се страхува от последствията да каже "Царят е гол!", да не мълчиш пред гаврата с другите, да се вълнуваш от съдбата на онеправданите.

Необходими са зрялост и много усилия, за да се отстоява свободата. Много автори смятат, че чиста и неприкосновена свобода не съществува, че девизът на френските революционери "Свобода, равенство, братство" ("Liberte, Egalite, Fraternite") е утопичен.

И така, нека обобщим - свободата е висше благо, но е и отговорност, и бреме. За нея трябва да се учим и да се стремим да достигнем зрялост, за да живеем свободни... Най-силното оръжие е свободата на духа.

Въпреки високата цена, за себе си съм избрала да бъда свободна, да мога да спя спокойно с чиста съвест, да се усмихвам искрено, а не с усмивка на стюардеса, духът ми да бъде свободен и винаги да мога да казвам истината.

Катя КРЯЖЕВА

МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ Поредно заседание на Балканския консултативен комитет у нас

На 15 септември страната ни бе домакин на 20-ото заседание на Балканския консултативен комитет към Европейския съюз на слепите. Делегации от 8 страни от Балканския регион се събраха в град Обзор, за да споделят достиженията на своите организации в областта на социалната политика, финансирането и правата на хората с нарушено зрение.

От тринайсетте страни-членки на БКК в заседанието участваха делегации от Румъния, Черна гора, Македония, Молдова, Сърбия, Албания, Косово и България.

Разбира се, специален гост беше един от основателите на БКК – г-н Иван Крумов.

Участниците обсъдиха Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания и отклика на своите правителства на този фундаментален документ, както и реакциите и отражението на световната икономическа криза в техните страни. Споделиха и обсъдиха различни проблеми около статуса на живот на незрящите и начините, по които той да бъде непрекъснато повишаван.

Балканският консултативен комитет е създаден през 1990 г., с цел да се увеличат контактите между страните от Балканския регион. Идеята за основаването му е възникнала в Лисабон и е безспорна заслуга на г-н Крумов. Той разказа, че тогава е наблюдавал представителите от скандинавските страни, които много активно са се консултирали помежду си по различни въпроси, когато са се изказвали. Такива наблюдения г-н Крумов е имал и върху страните от така наречената латинска общност, а именно Франция, Португалия, Испания и Малта. Точно тогава той е преценил, че и страните от нашия регион се нуждаят от едно неформално сдружение, което да дава възможност за предварително уточняване на позициите. При завръщането си в България г-н Крумов споделя тази идея първо с румънския си колега Теодор Лепадату, който също е участвал в създаването на БКК. Идеята споделя и Янис Вардакастанис – тогавашният председател на Гръцкия съюз на слепите, както и г-н Кабаши от Албания. Те изпращат писма до председателите на организациите на слепите от Балканите заедно с проект на учредителен документ. Балканският консултативен комитет е учреден в София, в присъствието на четири делегации от Румъния, Гърция, Албания и България. Присъствали са и много печатни и електронни медии.

Делегатите приемат документ, регламентиращ целите и задачите на сдружението. Основното изискване в него е страните, членуващи в БКК, да са и членове на Европейския съюз на слепите.

Организацията не е регистрирана като юридическо лице и нейните решения не носят задължителен характер. Целта ѝ е да консултира своите членове – балканските страни – по всякакви въпроси, свързани със слепите хора. Именно оттам Балканският консултативен комитет носи името си.

Оттогава дейността му е свързана с обмен на всякаква информация, отнасяща се до социалното и националното законодателство, състоянието на националните организации от балканските страни и всички факти, пряко засягащи живота и социалния статус на незрящите.

Друга задача на сдружението е да организира културно-масови и спортни прояви. В годините след основаването на БКК са организирани и провеждани балканиади по лека атлетика и шахмат, създаден е и клуб на пишещите слепи журналисти от Балканите, който издава сборник с техни творби.

По-късно към БКК се присъединяват и националните организации от останалите балкански страни.

Г-н Крумов изрази огромното си задоволство, че организацията продължава да работи и пожела на всички национални организации и техните членове едно много по-високо качество на живот.

Гост на откриването на заседанието бе и кметът на град Обзор - г-н Христо Янев, който се обърна с няколко приветствени думи към делегациите. Той увери присъстващите, че общината на град Обзор винаги е готова да подаде ръка на всяко добро начинание и да оказва подкрепа на всички мероприятия, организирани от незрящите хора.

Председателството на БКК се поема на ротационен принцип. В момента организацията е под председателството на Сърбия и пръв взе думата Милан Стошич – председателят на Сръбския съюз на

слепите от 2000 г., който е и председател на БКК.

Какво се случва в Сърбия на фона на кандидатурата ѝ за членство в ЕС? Г-н Стошич сподели, че сръбската държава преразглежда законодателството, свързано с хората с увреждания, като сръбското правителство и парламента са ратифицирали Конвенцията на ООН още преди три години. В момента там законодателството се преработва в съответствие с нея. В Сърбия съществуват вече работещи закони - например закон против дискриминацията към хората с увреждания, закон за социална защита. В сръбското законодателство са регулирани и всички начини на финансиране, преференции и други права.

Проблемът е, по думите на г-н Стошич, че има множество закони, които на практика не се прилагат.

Пак по негови думи - законите се приемат много лесно, но много трудно се изпълняват.

Сръбският съюз на слепите има 12 000 членове и 44 организации. Над 10 000 от членовете са незрящи, а около 1800 са с нарушено зрение. В Земун има едно училище за слепи за цяла Сърбия, но тенденцията и там е незрящите деца да преминават към интегрирана форма на обучение. Поради тази причина училището постепенно се преобразува в ресурсен център, където освен тифлопедагози, които оказват съдействие на учители по места, където има интегрирани деца, има и брайлова печатница за учебници.

Сръбският съюз на слепите издава брайлови и говорещи списания на CD и в дейзи формат. Освен това една от организациите във Войводина има свое говорещо списание. В Сърбия работят две брайлови библиотеки – в Белград и в Нови Сад, където освен брайлови издания се предлагат и говорещи книги - както на дискове, така и на касети.

Размерът на пенсиите, тоест доплащанията за придружител, е два вида. За напълно слепите той е от порядъка на 220 евро, а за хората с остатъчно зрение е 110 евро. Самите пенсии са в размер на 200-250 евро.

Както и у нас, много малко от незрящите сърби са осигурени с работа. В момента около 300 човека са работещи. Съществуват две защитени предприятия, където се произвеждат закачалки за дрехи и строителни елементи, но като цяло, по думите на г-н Стошич, положението с трудовата заетост и финансирането е много тежко. Предприятията се издържат от държавни субсидии, но от производство приходи практически няма.

Относно тифлотехническите средства в Сърбия съществува система на пенсионно осигуряване по инвалидност. Тази система предвижда на всеки 7 години незрящите да получават безплатно преди CD-плейъри, а сега говорещи многофункционални диктофони плекстолк, а на всеки 10 години всеки незрящ има право на безплатна пихтова машина.

В системата на здравеопазването незрящите имат правото да получават говорещ софтуер, часовници, бял бастун и тъмни очила. Тези придобивки незрящите сърби имат отпреди 5 години, докато социалните придобивки ползват от повече от 30 години. Говорещите термометри и апарати за кръвно налягане всеки си закупува със свои средства чрез Съюза на слепите, който ги внася от Германия и Белгия.

В Сърбия, както и у нас, има сформирана организация от представители на различни сдружения на хора с увреждания, наречена Амбрела (чадър). Г-н Стошич е неин председател и целта ѝ е да комуникира и участва в преговори с правителството и да партнира с държавата, както у нас това прави Националният съвет на хората с увреждания.

Въпреки това, на въпроса има ли някакъв напредък в законодателството за хората с увреждания г-н Стошич отговори категорично, че няма.

Относно достъпността нещата не се отличават силно от при нас, дори може би в някои отношения сме малко по-напред - например що се отнася до звукови светофарни уредби и озвучени превозни средства. Хората с увреждания в Сърбия пътуват с намаление с градски и междуградски транспорт и ползват социален превоз с микробуси от точка до точка. В момента Сръбският съюз на слепите настоява за озвучаването на обществения транспорт поне в Белград.

Следващият от изказващите се бе Синан Тафай – председателят на Албанския съюз на слепите.

В Албания съществува закон, определящ социалния статус на слепите, в чието изработване Албанският съюз на слепите е взел основно участие. Този закон е в сила от 1996 г. Правата на слепите в Албания могат да бъдат разделени в две групи - социални и човешки права. Основната придобивка на албанските слепи е социалното плащане по инвалидност, което се полага на всеки незрящ,

независимо от това на каква възраст е, дали работи и независимо от неговия социален статус. Слепите албанци получават и помощ за придружител, както и отстъпки за ползване на телефон и други режийни разноски.

Отделно учениците и студентите получават финансиране в размер на около 300 евро. Държавата заплаща здравните осигуровки на всички, както и разходите по различни съдебни дела. За незрящите са безплатни и посещенията на спортни и културни прояви като футболни мачове, театрални постановки, концерти и т.н. Безплатни са и част от лекарствата. Всички слепи са напълно освободени от данък върху доходите, както и от много други данъци и такси.

Частните фирми се освобождават с по 10 процента от данъци за всеки нает работник или служител с някакъв вид увреждане. При необходимост от какъвто и да било вид защита – от дискриминация, от насилие, от измама – всеки незрящ може да се обърне към Съюза на слепите, за да получи от него съдействие и да бъде представляван в съда. При каквито и да било съдебни спорове незрящите винаги минават с предимство и техните дела се разглеждат по бързата процедура.

Незрящите ползват предимство и при решаването на жилищни въпроси.

Албанският съюз на слепите има официален статус в страната, което означава, че представлява и защитава правата на всички слепи и нито едно решение от страна на държавата, свързано със слепите, не може да се вземе без негово участие.

Финансирането на организацията е от министерството на финансите, а локалните му организации се финансират от местните органи на управление. В зависимост от реализираните дейности финансирането на организацията е различно, но средно е около 200 000 евро годишно. При по-голяма активност то е достигало и до 400-500 000 евро.

Албанският съюз на слепите има 36 локални организации в страната и в зависимост от тяхната големина и брой членове те получават на местно ниво различно финансиране – между 5 и 10 000 евро. Общият брой на членуващите в организацията е 10 600 човека. Сред тях има 13 работещи адвокати и 15 психолози и социолози, работещи в различни училища. Сред незрящите има петима журналисти, един от които работи в радио "Тирана", както и няколко способни музиканти, един от които е директор на културен дом.

Училищата за слепи в Албания са 7 на брой. Няколко незрящи албанци имат и свой малък бизнес и благодарение на Съюза на слепите те са освободени от всякакви данъци – основно това са малки магазинчета. Голяма част от незрящите се занимават и със селско стопанство и градинарство.

По думите на г-н Тафай, слепите в Албания са много активни, особено що се отнася до образованието. Сред тях сега има 580 човека с дипломи за висше университетско образование. През последната година са се дипломирали 265 незрящи, а 217 все още са студенти. В училищата се обучават 165 ученици, като тази година 17 от тях са новопостъпили.

Много от слепите започват обучение не само защото са интелигентни, но и защото получават определени плащания като студенти.

Съюзът на слепите в Албания вече 8 години има център за говорещи книги, където се записват всички учебници и учебни пособия за ученици и студенти, както и художествена литература. До този момент там са записани повече от 3000 художествени произведения. Към съюза съществува и брайлова печатница, където се печатат предимно учебници за училищата за слепи, но все още нищо не е печатано за студентите, тъй като производството на учебници и за висшите учебни заведения е твърде скъпо.

В Албания има и тифлотехнически център, където се извършват различни технически услуги като компютърни курсове. За момента повече от 500 незрящи в Албания свободно работят с компютър, което им дава възможност да кандидатстват за добре платени работни места.

На фона на всичко постигнато много малка част от тифлотехническите средства слепите получават безплатно. Това са бял бастун, часовник, брайлова плоча за писане, а понякога и пихтова машина, говорещи термометри. Г-н Тафай подчерта, че всеки работещ член на съюза, който си закупи необходимото му помощно средство, получава сумата за него от организацията и по този начин то му излиза безплатно.

На студентите се дават компютри, брайлови дисплеи и аудиотехника, но само за периода на обучение. След като завършат, незрящите студенти са задължени да върнат всичко, за да може да бъде предоставено на други студенти.

Информация за ситуацията у нас изнесе и председателят на ССБ г-н Васил Долапчиев, а след него и председателят на Македонския съюз на слепите Жарко Селковски.

За последните 5 години положението на слепите хора в Македония се е подобрило с влизането в сила на измененията и допълненията на закона за социална защита, а от първи юли тази година е влязъл в сила и законът за социалните добавки, засягащи хората с 95 до 100 процента изгубено зрение. По този начин незрящите са придобили нови 115 евро към настоящите си доходи. За придружител сумата, която държавата отпуска на всеки, е 70 евро.

Доскоро брайловата библиотека се е стопанисвала и издържала от Съюза на слепите, но след преговори с правителството и министерството на културата от декември 2011 г. тя е филиал на Националната университетска библиотека. Чрез нея се разпространяват и брайловите издания на съюза.

Всеки понеделник Македонският съюз на слепите има и свое ефирно време в националното радио. Организацията се финансира от лотария, по закона за хазарта, и придобитите по този начин средства възлизат на 170-180 000 евро годишно.

Броят на членовете на съюза е между 2200-2300 човека. Те получават основно и средно образование в Държавното училище за слепи. Там се провежда и обучение по масаж.

Незрящите македонци работят основно като масажисти и телефонисти, като телефонията ще бъде въведена като специалност в най-близко бъдеще. Предстои и изработването на синтезатор на македонска реч за компютър, ангажиментът за което е поет от факултета по информатика към университета в Скопие. Засега обаче незрящите в Македония успешно ползват синтезатора на българска реч.

Относно градския транспорт и озвучените светофарни уредби разбирането от страна на общинските власти е много слабо. Единствено в Скопие и Битоля могат да се намерят няколко озвучени светофара, но що се отнася до автобусния превоз въпросът все още не е решен, както и в България.

Незрящите ползват годишни карти за безплатно пътуване с обществен транспорт в големите градове, а с междуградски превоз слепите и техните придружители пътуват безплатно 6 пъти в годината, което важи както за влаковете, така и за автобусите.

Въпреки че този въпрос е законово уреден, все още възникват проблеми с някои от частните превозвачи.

На 4 декември 2011 г. Македонският парламент е ратифицирал Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания и в тази връзка Съюзът на слепите и другите организации на хора с увреждания ще настояват законодателството да се приведе в съответствие с нея.

Както и у нас, македонското правителство има държавна стратегия за хората с увреждания за 2010-2018 г., но ръководството на Съюза на слепите не е много оптимистично относно прилагането ѝ на практика.

На заседанието говори и Божидар Денда – председател на Съюза на слепите в Черна гора и директор на тяхната библиотека за слепи.

В Черна гора незрящите хора също не се радват на особено благоденствие. Положението им не е на нивото, на което ръководството на техния съюз би искало да бъде.

Там обаче съществуват три вида пенсии, отпускани на слепите хора по силата на три различни закона. Първият от тях е законът за социална защита, според който на всеки незрящ се отпускат месечно по 63 евро като социални плащания. Друг вид плащания са по закона за пенсионното осигуряване. Този закон вече не е действащ, но има хора, които са в заварено положение и все още получават средства в размер на 250 евро. Третият закон е за военноинвалидите и пострадалите при трудова злополука, по силата на който те получават около 1400 евро. Най-малка група са хората от третата категория, а най-многобройни са незрящите с най-ниските доходи - тези от 63 евро.

Относно помощните средства в Черна гора се е появил един проблем от края на миналата година, свързан с налагането на конкурсен принцип на избиране на фирми-вносители. Тъй като Съюзът на слепите не е регистриран като официален вносител на помощни технически средства, той няма право да участва в тази процедура и следователно му е отнето правото на внос. Затова вече почти година нуждаещите се не могат да получат полагащите им се тифлосредства. По този начин няколко десетки незрящи, заявили желание да придобият облекчаващите бита им помагала, са поставени пред избора да чакат или да си ги закупят.

Много малък брой от незрящите черногорци работят, въпреки че от три години там е в сила закон за трудовата заетост на хората с увреждания. Фондът за наемане на работа на тези хора се финансира от държавния бюджет.

Всяко лице с увреждане има право на 12 безплатни пътувания в страната годишно заедно с придружител. За градския обществен транспорт, както и в голяма част от страните на Балканите, във всеки град и община въпросът се решава различно. Но като цяло в Черна гора намаленията за пътуванията в градовете са минимални.

Като директор на Черногорската библиотека за слепи г-н Денда сподели, че нейният фонд се състои от книги на брайл, аудио-книги на CD и в дейзи формат. Библиотеката съществува от 6 години и извършва както библиотечна, така и издателска дейност. Тя разполага с малка печатница, която покрива за момента нуждите от брайлови издания. Библиотеката не е към Съюза на слепите, а се развива като отделно юридическо лице, финансирано от министерството на културата. За момента библиотечният фонд е от около 12 000 заглавия, а отделно библиотеката издава и списание. Друго говорещо списание издава Съюзът на слепите.

За състоянието на нещата в Румъния говори Теодор Лепадату.

Организацията на слепите в Румъния се нарича Асоциация на незрящите. Г-н Лепадату бе затруднен да даде категоричен отговор дали положението на организацията и на самите незрящи хора в Румъния е по-добро или по-лошо, отколкото преди присъединяването на страната към ЕС. От една страна, след присъединяването към Евросъюза нещата са се подобрили, защото това е дало възможност за по-голяма активност във всичките дейности на Европейския съюз на слепите, чийто член Румъния е още дълго преди присъединяването си към ЕС. Като конкретни и осезаеми положителни промени в бита на незрящите обаче няма нищо съществено.

В момента един напълно сляп румънец получава социална пенсия в размер на около 200 евро, без значение дали човекът работи или е безработен и къде живее. Работещите незрящи в Румъния са изцяло освободени от данък общ доход, който там е 16 процента. Държавната субсидия за незрящите деца е двойно по-висока в сравнение със зрящите.

В Румъния военноинвалидите са отделна категория незрящи, които получават още една отделна социална пенсия в размер на около 200 евро.

Там асоциацията няма свои предприятия, където да се трудят незрящите. Съществували са такива, но това са били производствени кооперации, където преди 1989 г. са работели около 4000 човека. В момента работят не повече от 1000 незрящи, които произвеждат картонен амбалаж, четки и различни опаковки. Най-голям процент от слепите румънци работят като масажисти – около 1400 човека. Асоциацията на незрящите активно съдейства на своите членове в трудовата им реализация.

Относно тифлотехническите средства асоциацията има сключен договор с голяма фирма от Виена, от която получават всички видове говорещи приспособления като часовници, термометри, апарати за кръвно налягане, глюкомери, везни, кантари, прибори за разпознаване на цветовете и т.н. В Румъния има различни фирми, които произвеждат бели бастуни, но всички помощни средства незрящите си закупуват сами. Асоциацията се явява единствено като посредник – вносител на всички необходими за слепите уреди и приспособления.

От 3 години на румънския пазар се е появила една нова частна компания, която също се занимава с внос на тифлотехнически средства. Тази фирма обаче няма право да реализира внос от австрийската компания, с която работи Асоциацията на незрящите.

В Асоциацията на незрящите членуват около 80 000 човека с първа и втора група инвалидност, а след като законът е допуснал и членството на хора от трета група - сега броят на членовете е 120 000.

Г-н Лепадату има много богат опит в работата с незрящите – повече от 40 години, и със сигурност може да каже, че слепите реално са не повече от 50 000, а останалата част са незрящи само по документи.

Първото училище за слепи в Румъния е основано през 1901 г. В момента специализираните училища в страната са 7 на брой, но с течение на времето броят на учениците в тях намалява. Причината е, че държавата подпомага финансово семействата на децата с увреждания, които се обучават в интегрирана форма и тогава те имат право на личен асистент.

Ето кое е най-важното и впечатляващото в закона за пенсиите в Румъния - в този закон има член, според който за мъжете трудовият стаж е 35 години, а за жените 30. За незрящите трудовият стаж е

една трета от задължителния за всички стаж. След като се пенсионира, незрящият получава пенсия по трудов стаж, отделно от пенсията за инвалидност, и по този начин той придобива две пенсии.

Асоциацията има своя издателска дейност и в редакцията на списанието работят основно трима души и още петима, които сътрудничат. Общо взето активно работещите в издателската дейност са 8 на брой. Всички дописници от страната получават хонорар за труда си в края на всяка календарна година. Асоциацията разполага и със собствена брайлова печатница, която работи с двустранно печатащи принтери, внесени от Испания.

Румънският парламент е ратифицирал Конвенцията на ООН още през ноември 2010 г., но сега тепърва ще се работи по промените в националното законодателство в съответствие с нея.

Като цяло, за разлика от България, животът на незрящите в Румъния значително се е подобрил след демократичните промени от 1990 г. По думите на Теодор Лепадату, две са нещата, които са били добри за незрящите по времето на управлението на Чаушеску. Едното е, че всички незрящи са били издирвани и обучавани в специализираните училища за слепи, след което са били трудоустроявани в предприятията към кооперацията. Второто е, че те не са живеели в обособени комплекси, а в жилищни квартали, с други думи били са интегрирани в обикновена среда.

Г-н Теодор Лепадату в момента е първи заместник-председател на Асоциацията на незрящите в Румъния, като е оглавявал организацията в продължение на 16 години, тъй като по техния устав след 2 мандата председателят няма право да се кандидатира за длъжността. Неговият трети мандат му е бил гласуван като изключение с мнозинство от две трети.

За положението на слепите хора в Молдова бе поканен да разкаже председателят на техния съюз Дмитрий Склифос.

В сравнение с годините, когато Молдова беше част от СССР и съответно организацията на слепите е била част от Всерусийското общество на слепите, ситуацията за хората с нарушено зрение изключително много се е влошила. След разпадането на Съветския съюз едни от най-потърпевшите се оказват хората в неравностойно положение. До 1991 г. в производствените предприятия са работели абсолютно всички незрящи, където са получавали напълно прилични доходи. Продукцията на тези предприятия се е реализирала по целия Съветски съюз и в страните от бившия соц. лагер. В периода между 1991 и 1995 г. постепенно цялото производство е прекратено и предприятията преустановяват работа.

В момента, при официално приет за страната праг на бедността от 120 евро месечно, средната пенсия в Молдова за хората с нарушено зрение с първа и втора група инвалидност е около 50 евро. Едва от 2005 г. правителството е отпуснало парична помощ за придружител на незрящите с първа група в размер на 23 евро месечно.

Също от 2005 до 2011 г. незрящите молдовани са ползвали определени преференции във вид на 50 процента отстъпка при заплащането на различни данъци, такси, сметки и т. н. От 1 юли тази година тези преференции са орязани, което допълнително влошава и без това тежкото положение на хората с увреждания. Независимо от множеството писма от страна на ръководството на Съюза на слепите до различни държавни институции, както и проведените срещи с министри, досега проблемът не е намерил решение.

Тенденцията е и към постепенно орязване на преференциите за пътуване с обществен градски и междуселищен транспорт, а що се отнася до помощните средства - въпросът частично се решава чрез изработването на малки проекти, но доставката им е крайно оскъдна. Единственото хубаво нещо е, че на щастливците, доказали пред комисия от Съюза на слепите необходимостта да притежават едно или друго приспособление, то се дава безплатно. Основно това са бели бастуни и аудиотехника, докато необходимите говорещи термометри, часовници, апарати за измерване на кръвно налягане и везни не фигурират в списъка на тифлотехническите средства.

Подобна е и ситуацията с останалите организации на хора с увреждания, а донякъде тя е дори и по-плачевна.

От изказването на г-н Склифос стана ясно, че Молдова е може би в най-тежко положение сред страните от Балканския регион. Минималната социална пенсия по инвалидност там е в размер едва на 7 евро, а предприятията от времето на ВОС в момента са пред колапс.

Тази пролет парламентът на Молдова е приел закон за социално включване на хората в неравностойно положение.

Косово като млада държава все още не е член на БКК, но тяхна делегация присъства в качеството си на наблюдател. Ето какво сподели ръководителят на косовската делегация Меджит Фоници.

Сдружението на слепите в Косово съществува от 1947 г. (тогава в пределите на бивша Югославия) и въпреки политическите промени още оттогава незрящите са останали сплотени и са запазили своето единство и обособеност като организация. От 1999 г. са поставени основите на Косовския съюз на слепите и той е останал такъв до 2003 г. От 2003 г. организацията се реструктурира и се сформира Сдружение на слепите и слабовиждащите в Косово, което наброява между 3 и 4000 членове, при население в страната от 2 500 000 души.

В момента сдружението получава от държавата минимална поддръжка, въпреки че на 14 юни тази година е внесен закон за подпомагане на слепите, който предстои да влезе в сила през 2013 г. Според този закон слепите в Косово ще имат право на минимално заплащане от 100 евро за инвалидност, като напълно слепите ще имат право и на плащания за придружител от още 100 евро. Също по силата на този закон за всички учебни помагала, тифлотехнически средства и пособия ще отговарят съответните министерства – на здравеопазването, на образованието и социалното. Предвижда се образованието за слепите ученици и студенти да бъде безплатно. В Косово съществува едно училище за слепи в град Печи, но както е тенденцията в цяла Европа и там се отдава голямо значение на интегрираното обучение. Сега тази форма на обучение обхваща 30-40 незрящи деца, които се подпомагат от ресурсни учители – специалисти от училището за слепи. Незрящите косовари нямат собствен синтезатор на албански език, но въпреки това част от тях работят с компютър. Целта на сдружението е до края на годината да осигури такъв безплатно, създаден от чешка софтуерна компания.

Като цяло организацията се издържа благодарение на проекти. От 2007 до 2010 година държавата е отпускала минимални субсидии в размер на 12 000 евро годишно, но от 2010 г. тази субсидия е преустановена.

В администрацията на Сдружението на слепите в Косово работят общо 8 човека, а по международен проект сега са наети още двама.

С помощта на държавата от 2010 г. се издава ежемесечното брайлово списание „Наше око” и това е първото брайлово периодично издание за незрящите в Косово. Списанието се издава и в аудио-вариант, като се записва на диск в студията на различни радиостанции.

Като млада държава Косово все още не е ратифицирало Международната конвенция за правата на хората с увреждания, но очакванията са след влизането в сила на закона за слепите тя да бъде ратифицирана.

Относно контактите с правителството - основни участници и съветници при създаването на закона за слепите са били самите слепи хора. От първия до последния момент на обсъжданията те са били включени и тяхното мнение е вземано предвид като част от работните групи.

Според този закон градският транспорт ще бъде безплатен за незрящите. Междуградският ще се ползва с намаление от 50 процента.

В Косово се трудят не повече от петдесетина незрящи, защото обществото все още е пълно с предразсъдъци и въпросът с трудовата реализация е много трудно решим за момента. Основните, упражнявани от незрящите, професии са масажисти, телефонисти, преподаватели в училището за слепи.

От 2000 година през университета в Прищина по различни специалности са преминали обучение над 35 незрящи, но те са малък процент на общия фон. Сдружението на слепите не подпомага финансово незрящите студенти, но им оказва всякаква логистична помощ (за получаване на стая в общежитие, за стипендии), благодарение на намерени спонсорски средства от частни компании.

Доколкото стана ясно, надеждите на сдружението и на всички слепи хора в Косово са свързани с прилагането на новия закон, който се очаква да повиши качеството им на живот.

В самия край на заседанието г-н Крумов подчерта, че Балканският консултативен комитет има за цел и да даде пример на всички политици и държавници да се обединят и да решават всички въпроси в рамките на добрия и приятелски тон. Поне що се отнася до участниците в настоящия форум - тази цел е постигната.

Срещата премина в изключително приятелска и позитивна атмосфера, а за доброто настроение допринесоха и домакините от хотел "Хоризонт" с управител Тошко Николов.

Председателят на ССБ Васил Долапчиев даде висока оценка на организацията на мероприятиято.

Изводът, който може да се направи от всичките изказвания, за съжаление е, че на фона на общата икономическа криза все повече нараства тревожната тенденция към ограничаване правата на хората с увреждания.

"Това налага организации като нашата да продължават борбата за по-достоеен живот на хората без зрение."

На въпроса къде се нарежда нашата организация сред организациите от страните, които присъстваха и информираха колегите си, г-н Долапчиев отговори:

"Няма еднозначен отговор и тук. При разговорите, които водихме с всяка делегация поотделно, се откроява една доста пъстра картина. По някои въпроси сме доста напред, в други отношения за съжаление не сме. Но например по въпроса за социалните услуги се оказа, че една 22-милионна Румъния няма нито Национален център за рехабилитация, нито центрове за социална рехабилитация и интеграция за незрящи, както ги наричаме ние - дневни центрове. Тоест няма никаква мрежа от социални услуги – аз бях шокиран от тази информация. От друга страна пък черногорци, сърби и македонци имат закон за трудова заетост на хората с увреждания - нещо, което на нас ни предстои тепърва да преговаряме с правителствата да бъде разработено и у нас. Така че те в тази насока са добре, но говоря от гледна точка на нормативната база. Като реална заетост обаче там няма повече постижения, отколкото у нас. Като цяло ние нямаме по-лошо законодателство и по-лоша практика. Проблемът при нас произтича основно от ниския размер на основните доходи – пенсии и добавки. Преобладаващо на Балканите тези доходи са между 250 и 350 евро, докато у нас те са средно между 160-170 евро. Всички се убедихме, че най-трагично е положението в Молдова, където социалната пенсия е от 7 евро. В посока политиката на доходите има какво да догонваме. Но например в областта на културата и спорта никъде няма такава масовост както у нас. Като инициатива по нищо не отстъпваме на другите страни, като структура също работим на много добро ниво с общините. Тепърва има какво да обменим взаимно като идеи, има с какво да си помагаме. Ето - с румънците водехме разговори за реализация на съвместни проекти. За мен срещата беше много ползотворна".

Марина ПЕТКОВА

ОЧЕРК Очите на камбаните

На Дечко Гарбатулов, слепия звънар от храм-паметник "Шипка"

Това е моята музика. Мирише на брези и злато. Не зная можеш ли да усетиш уханието на нотите, но те имат аромат. Някои са кисели и тревожни, други скачат като дребно птиче от клон на клон и разместват зеленото в хаос, след който се раждат малки планети. Има и тъжни ноти, с бавни и големи крачки те минават покрай мен и ме докосват по слепоочието. Аз ги виждам, ето оттам виждам. Само оттам.

Очите ми са встрани, а може би и пръснати по цялото тяло.

С тях чувам и усещам вкусове, и мириша.

Сега подушвам любов. Тя винаги ухае различно. Веднъж е ябълка, едра и сочна, друг път остава по пръстите като мокър пясък. Има и любов с мирис на изгоряла гума, тогава думите кънтят като в празен казан, гонят се и уж се стигат, но аз виждам пустото им тичане около отдавна изсъхнала пепел.

Мирише на лошо.

Тогава се качвам горе и бия камбаните.

С моята музика.

Разказвам... ето за тези брезии наоколо.

И за Мария. Когато бях малък, идвах тук с нея. Спомням си отново ръцете ни върху бялото стебло - моята по-горе, нейната - почти срещу моята. Тичахме, за да се стигнем. Но може ли двама да стигнат едновременно края на кръга? Заливахме се от смях. А смехът ни също беше бял и кръгъл. Гледахме нагоре, а в очите ми небето ставаше бяла и светеща точка. Събираше се, събираше се бързо в зениците и ме понасяше нагоре към синьото. Тогава падах. Падахме двамата. И пак гледахме нагоре. Смеехме се още по-бяло. А небето се напрягаше в слабините ми и можеше да изстреля навън слънцето.

Премалявах и започвах да чувам камбани.

Роден съм в Шела. До храма. Когато отивах на училище, винаги се спирах, за да слушам камбаните. Напомнях ми старинен военен марш. Представях си как минават войници. Раз-два-триии. След училище пак ходех горе. Хубаво, особено място е камбанарията. Това ми е най-големият спомен от детството.

Все още пълни очите ми с едрата си снага, завършваща с кубето. Златното кубе на върха на храма е покрито като че ли с люспи и ми напомняше тяло на риба. Една политнала в небето риба. Оттогава знам, че рибите могат и да летят. Особено златните. Вероятно така се сбъдват желанията... Но трябва и музика. Камбанен звън, по-точно. В нашия храм има най-много камбани – седемнайсет, с общо тегло двайсет и два тона. Най-голямата е дванайсет тона. Викаме ѝ Бас. Защото има най-ниския и тежък тон. Тъжно звучи Басът. Най-големите винаги

са обременени. Има нещо, което пречи на обема. Но не зная какво е. И не мога да го видя вече. Само си спомням първия път, когато зърнах Баса. Бях толкова малък. Можех само да го галя с поглед и да се наслаждавам хиляди пъти върху многотонната му снага. Представях си как тялото ми се слива с желязото, за да направи звук, малко по-мек от онази черна тъга, която излиза оттам, и пак да е достатъчно тревожен, че да накара брезите наоколо да побелеят. В детските си години не можех да разгадая песента на Баса. Сега знам, че той има глас на отчаян мъж. Мелодията му звучи като свършека на света и се забива в корема ти като лоена топка, която те натиска надолу. Шела се гордее с Баса. Отчаянието става паметник.

Баритонът е по-малката камбана, тежи около пет тона. Но в нейния глас вече жужат пчели. Когато опъна въжетото, за да хукнат пчелите из околията, в съзнанието ми идва Мария. И започвам моята песен...

Мекото загребване на облак в шепите и тихото надничане в гнездо на птиче се разливат наоколо. В радиус на около петнайсетина километра, додето стига песента на Баритона, се изправят всички мъртви влюбени. Стават от гробовете си и слушат.

Виждам сенките им.

Виждам само сенки.

Господ ми взе очите.

Така ме е създал той - да виждам само с кожата, с ушите си, с нещо отвътре.

Само за малко в детството ми даде очи.

Да видя камбаните.

Зеленото.

Бялото на брезите.

Мария.

После прибра очите си обратно.

Казаха - зрителна дегенерация.

Светът пред мен полека се сви, избеля в краищата и стана болезнен.

Имаше само едно място в Шела, където фигурите нямаха бели и неясни контури.

Тясното стълбище на камбанарията.

Тъмно и мое.

Изкатервах забързано малките стълбички нагоре, а камбаните сигурно ме усещаха и се приготвяха.

Обличаха си бели ризи камбаните.

А когато стигах догоре запъхтян, превъзбуден, ухилен, пълен с музиката на Мария и намаляващия в очите ми свят, те се изпъваха. Желязото се изопваше и ставаше по-нежно. Камбаните отваряха очите си и ме гледаха. Басът отпуснаше още по-тъжно клепачите си, а Баритонът протягаше белите си ръкави

към мен. Като деца в празнични рокли леко се поклащаха и Малките. Малките камбани са наредени хаотично във въздуха на различна височина, оплетени са с много въжета, които се събират накрая в едно. Движи ги една ръка. Истинският майсторлък е да изкараш мелодия от малките камбани. Те са създадени за многогласие. С тяхната песен във въздуха политат шурци, детски велосипеди, смях от маргарити, пеперуди във виолетово, хвърчила... Светът се подува като балон от красота и се повдига нагоре. Красотата не е родена на земята, казваше ми мама преди, а в облаците. И земята се запътваше натам в този миг.

Виждах всичко това, но не с очите си. В тялото си имах някакъв огромен клепач, който се отваряше само когато докосвах камбаните. С него винаги виждах само хубавото.

И Мария.

Понякога я качвах с мен горе. Но не й дадох да разбере, че очите ми са болни и в тях дори нейното тяло изтънява и побелява в краищата. Почти свършваше моята Мария в очите ми. Виждах я повече с клепача. Но и за него не й казах.

А Шела винаги познаваше кога Мария е с мен горе, на камбанарията. И се запътваше към храма. Да слуша.

Бях на двайсет, когато Господ ми взе и Мария.

А без очи и без Мария кой ли може да живее...

И понеже нямах очи, свършиха и сълзите ми.

Пресъхнаха онези кладенчета, които имаше мама и я правеха особено красива в онези последни години, когато плачеше по свършващите ми очи.

Светът се сви до точка.

Толкова малък и сух стана светът, че в него не можеше да влезе дори една виолетова пеперуда.

Изчезнаха и златните люспести риби, забити в небето над Шела.

Почерня земята от сълзите на мама.

Тогава спрях да виждам и тъгата.

И се отвори клепачът отвътре.

И се вдлъбнаха слепоочията ми.

Сляха се с ушите ми.

Навярно...

Защото само чувах.

И така започнах да виждам отново.

... гонитбата на лястовиците. Те се смеят шумно преди да се спуснат ниско в тревата, гълтат невидими паячета, а после хукват нагоре с най-бързата птича скорост...

... тишината на докосващите се пръсти, които пускат корени в кожата на другата ръка. И така се раждат брезите в душите на хората...

... самотните стъпки, които отброяват бавно всеки един ден. И стъпват тежко, с надеждата, че под подметката е попаднал часовникът на космоса...

... вятърът под дъгата над измитото село...

... момичето, което пали свещ в храма ни и моли Богородица за дете...

... и много деца...

Вече виждам всичко.

Дори колебанието. То звучи винаги като категоричност.

Вече мога да виждам и страха. Не, няма най-широко отворените очи. Има ревнив глас.

И лъжата виждам. Не е нито с къси крака, нито пък е уплашена. Но много умело се смее.

Радостта ми са камбаните. Обличат се в червено за празник. Един архитект направи от очите, които Господ ми взе, стълби до храма. Двеста петдесет и четири. От моите две очи... Оттогава в Шела идват много туристи. Преди някои се качваха до Баса и Баритона. Аз им разказвах по нещичко. Но не много.

И не на всеки. Четирийсет и пет са стръмните и опасни стъпала дотук, в храма, до камбанарията.

Някои скърцат, ако стъпиш накриво, летиш надолу. Има и прилепи.

Отдавна никой не е минавал по моята пътека догоре. Стигат до средата и се връщат. Плашат се от онова, което виждат очите им.

Ти имаш очи, нали?

Слушах стъпките ти и сърцето ми се свиваше. Страхувах се да не паднеш. Но много исках да видиш

Малките. Децата ми.

Но се случи друго.

За първи път след повече от трийсет години камбаните отвориха клепачите си.

Надигна се душата на камбаните. И аз ти разказах всичко... За очите... И за това, че когато можеш да чуваш, ставаш щастлив. Че човек не вижда само с очите си. Че Мария не изчезва никога. Че щастието е виолетова пеперуда, която може да влезе и в най-тъмния процеп, дори ще приседне до тъгата, за да я погали по коляното, и после ще си тръгне... Но все ще е наоколо.

Но ми позволи един въпрос...

Как се казва майка ти, момиче?

Жанета СТАНКОВА

ПОКАНА Управителният съвет на Федерация "Спорт за хора със зрителни увреждания",

на основание чл. 26 от ЗЮЛНЦ, свиква общо събрание на 05.12.2012 г. от 14.00 часа в Почивна станция "Релакс" - Шипковски минерални бани.

Заседанието ще протече при следния дневен ред:

1. Отчет за дейността на Федерация "Спорт за хора със зрителни увреждания" през 2011-2012 г.
2. Промени в устава на федерация "Спорт за хора със зрителни увреждания".
3. Приемане на спортен календар за 2013 г.
4. Годишен финансов отчет на Федерация "Спорт за хора със зрителни увреждания" за 2011 г.
5. Приемане на бюджет на Федерация "Спорт за хора със зрителни увреждания" за 2013 г.

София,

11.10.2012 г.

ПРОЕКТИ Реализиран проект от СКХЗУ "Пауталия спорт - 2005" Кюстендил

Спортен клуб "Пауталия спорт - 2005" Кюстендил реализира проект "Спортът - средство за социално включване", финансиран от фондация "Помощ за благотворителността в България". Проектът беше на стойност 1970 лв.

В рамките на този проект бе организиран туристически поход до една от природните забележителности на нашия град - трите вековни секвой в местността Ючбунар, които са на повече от

130 години.

В похода взеха участие 21 човека, членуващи в "Пауталия спорт - 2005". Походът започна от нашия клуб в Кюстендил, премина през местността "Хисарлъка" и село Богослов и достигна до хижата "Ючбунар" и секвоите. В 13 часа в ресторант "Орлово гнездо" на участниците в мероприятияето бе даден обяд. Всички се върнаха по обратния път до Кюстендил, заредени с енергия и оптимизъм. Така завърши този хубав ден, изпълнен с много планинарски дух, шеги и закачки.

В рамките на същия проект от 17 до 21 септември 2012 г. бе организиран и 5-дневен лагер-сбор на шахматистите от шахматната секция на нашия клуб, който завърши с турнир по шахмат с участието на два отбора от "Пауталия спорт - 2005" и гостуващите отбори на Спортен клуб "Феникс" Монтана и СК "Достоен живот" Благоевград.

Обучението в лагера бе водено от майстора на спорта по шахмат г-н Асен Анев. Дейно участие в подготовката на шахматистите взе и Александър Костов, който отговаря за секцията по шахмат. Турнирът беше отборен, по системата "всеки срещу всеки".

В крайното класиране отбор "Пауталия" спечели първото място, второ място зае отборът на СК "Феникс" Монтана, вторият отбор на клуб "Пауталия спорт - 2005", който се състезаваше под името "Руен", се нареди на трето място, а отборът на СК "Достоен живот" Благоевград остана четвърти.

Съдия на състезанието беше Асен Анев - съдия републиканска категория.

Всичко това нямаше да бъде възможно, ако няхаме такъв деен, трудолюбив, упорит, амбициозен и обичащ дейността си и шахматната игра председател на спортния клуб в лицето на госпожа Кънка Витова. Тя безрезервно отдава всичките си сили, воля и амбиция, за да доведе до успешен край набелязаните цели. Благодарим ти, Къни, за търпението, желанието и всеотдайността, и обичта към нас, бъди все така добра в делата, с които се захващаш!

Динко ДАСКАЛОВ